

In de vijftiende en zestiende eeuw (1400-1600) begon het verzet tegen de rooms-katholieke kerk. De kerk bepaalde hoe de mensen moesten leven. Sommige geleerden hadden andere ideeën. Eén van hen was **Erasmus**. Hij zei dat het menselijk (humaan) was om zelf na te denken en zelf beslissingen te nemen.

Mensen die zo dachten noemt men **humanisten**.

De kunstenaars zagen veel in die nieuwe ideeën. Ze wilden wel eens iets anders maken dan bijbelse kunstwerken. Niet alleen de kerk was belangrijk. Ook de mens zelf was de moeite waard. Het lichaam mocht weer gezien worden zoals het was. Kunstenaars in de oudheid werkten ook al zo. De nieuwe ideeën in de kunst noemen we **Renaissance**. Dat betekent **wedergeboorte**.

Ook de stijl van bouwen werd anders. In Italië begon men weer te bouwen op de manier van de Grieken en Romeinen. Alle rijke families wilden een huis of paleis in de **nieuwe** stijl.

Luther en **Calvin** protesteerden tegen de rooms-katholieke kerk. Hun volgelingen noemt men protestanten. Er ontstond een nieuwe kerk, de **protestantse** kerk. Deze splitsing in de kerk had veel ellende tot gevolg. De katholieke kerk liet de protestanten jarenlang vervolgen.

Wetenschappers kregen nu de kans om nieuwe uitvindingen te doen. Of om oude ideeën opnieuw uit te werken. Steeds meer mensen geloofden dat de aarde een bol was. De ontdekkingsreiziger **Columbus** vertrok vanuit Spanje naar het westen. Hij wilde zo naar Indië varen. Maar hij belandde in Amerika. De ontdekkingsreizen van Columbus

en **Vasco da Gama** zijn erg belangrijk geweest. Er werden nieuwe werelddelen ontdekt. Nieuwe handel kwam op gang.

De Nederlanders **Heemskerck** en **Barentsz** maakten hun beroemde tocht naar de Noordpool. Ze moesten helaas terugkeren. Maar de reis was niet voor niets geweest. Hele stukken van Noord-Europa hadden ze in kaart kunnen brengen. De Houtman en Keyzer maakten van 1595 tot 1597 de eerste reis naar Indië. Indië werd later een Nederlandse kolonie.

De hele wereld kon men nu over zee bereiken. Europese landen stichtten **koloniën** om zo goedkoop mogelijk aan koopwaar te komen.

In Nederland is in deze tijd van nieuwe ideeën veel veranderd. Door de zee-reizen leerde men niet alleen nieuwe werelddelen kennen, maar ook nieuwe producten. Er kwam meer handel en meer werk.

